

Til medlemmerne af

FOLKETINGETS KULTURUDVALG

Bestyrelsen for den selvejende institution DYBBØL MØLLE tillader sig hermed at sende dig et kort notat om status for Dybbøl Mølle 2010 – herunder en redegørelse for møllens spinkle økonomi, der hindrer en tilfredsstillende vedligeholdelse og dermed truer et af Danmarks kendteste nationale symboler.

Venlig hilsen

p.i.v.

Jens Møller

DSI Dybbøl Mølle

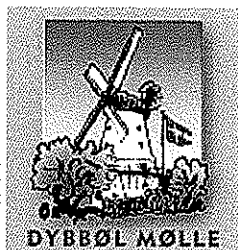
formand

Bjarne Bagge

De danske Soldaterforeninger

næstformand

*Indes.
Bjarne Bagge
16/9-2010*

DYBBØL MØLLE – STATUS FOR FREMTIDEN 2010

DYBBØL MØLLE – ET NATIONALT SYMBOL

Dybbøl Mølle blev opført i 1744, men blev "tvende gange skudt i grus", i 1849 under Treårskrigen og i 1864. Møllen er derfor blevet et af vores stærkeste nationale symboler. Efter Genforeningen 1920 blev møllen derfor købt af De Danske Soldaterforeninger for at sikre møllen som nationalt erindringssted.

Siden 1920 har møllen været ejet og drevet af *Den selvejende Institution (DSI) Dybbøl Mølle* med en bestyrelse, bestående af repræsentanter for De danske Soldaterforeninger, Sønderborg Kommune og Sønderjyllands Amt (nu: Region Syddanmark). I 2005 indgik Dybbøl Mølle aftale med Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot om driften af Dybbøl Møllens publikumsdel: udstillinger, butik og daglig ledelse, på betingelse af udgiftsneutralitet. *Derfor er Dybbøl Møllens bygninger og grund fortsat alene DSI Dybbøl Møllens ansvar.*

Dybbøl Møllens økonomi

Indtil 2005 blev møllen drevet som en privat forpagtning (indtil 1990'erne fungerede møllen stadig som mølleri). Siden har økonomien for Dybbøl Mølle, ud over *faste indtægter på i alt (2009)= 134.665 kr.* (tilskud fra Sønderborg Kommune, tilskud fra De danske Soldaterforeninger samt indtægter fra udleje af areal), været baseret på entréindtægterne. Med et besøgstal på o. 20.000 om året ligger entréindtægten på ca. 300.000 kr. om året (2008: 321.000, 2009: 247.000, 2010 (anslået): 275.000 kr.), hvortil kommer indtægterne fra møllebutikken med et anslået årligt overskud på ca. 100.000.

Det vil sige, at *Dybbøl Møllens faste årlige indtægter ligger på o. 500.000 kr.* Dette beløb skal imidlertid dække: Ejendomsudgifter, forsikringer, vedligehold, aflønning af publikumsvært (butikken), regnskab og administrationsmedarbejder (8 t./ugt.) samt daglig leder ("mølleren", som varetager formidling og praktiske funktioner – stillingen deles med Historiecenter Dybbøl Banke). Af dette beløb har det derfor i de sidste ti år kun været muligt at afsætte *60-90.000 kr. årligt til vedligeholdelse.*

Imidlertid har møllen med sine gamle bygninger, udsat for skader fra vind og vejr, ca. hvert 7. år måttet igennem omfattende restaureringer for millionbeløb, *udelukkende gennemført med tilskud fra private fonde og firmaer* (bl.a. A.P. Møller-fonden og en række lokale fonde). De store restaureringsomkostninger skyldes ikke mindst, at Dybbøl Mølle ikke har råd til den tilstrækkelige årlige vedligeholdelse. Den årlige vedligeholdelse, som kan modvirke de tilbagevendende problemer og kriser, kan beregnes således:

-		
-	Vedligehold for fredede bygninger, standardberegning: 1.160 m ² + 160 kr.	186.000 kr.
-	Have og arealer	25.000
-	Periodisk tilbagevendende opgaver, pr. år	100.000
-	Akutupulje (stormskader mv.)	50.000
-	I alt	361.000 kr.

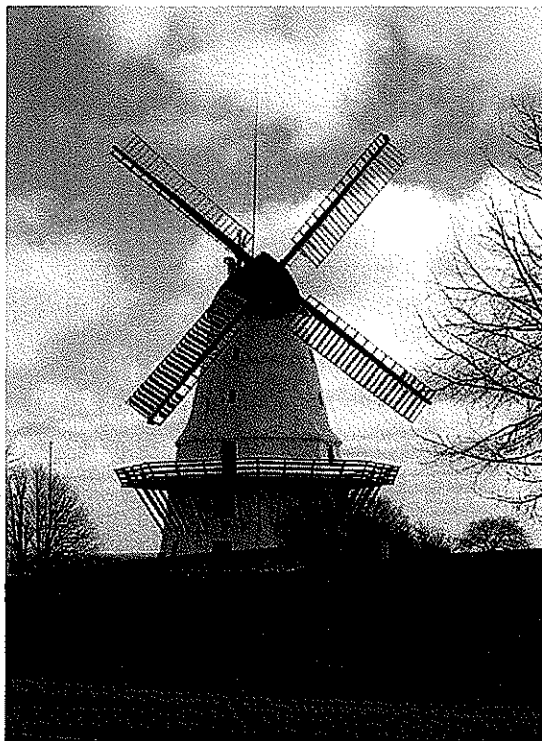
Ved den seneste restaurering, der med succes afsluttede flere års forfald, besluttede bestyrelsen, at Dybbøl Mølle skulle være "kampklar". Vingerne og omgangen blev fornyet, soklen blev drænet, alt blev malet osv. Et resultat heraf er, at Dybbøl Mølle p.t. har pådraget sig en *gæld på ca. 570.000 kr.* (p.t. finansieret af møllens kassekredit og et midlertidigt lån fra Museum Sønderjylland på 400.000 kr.). Hvis der gennemføres besparelser på driften og udnyttes muligheder for forøgede indtægter, vil denne gæld kunne afdrages på ca. 8-10 år.

Dertil kommer, at møllerboligen, der tidligere blev udlejet, i flere år har stået tom pga. dårlig tilstand. I 2009 bevilgede A.P. Møller-fonden 5,5 mio. kr. til en gennemgribende istandsættelse og fremtidig brug for personale og publikum ved Dybbøl Mølle og Historiecenter Dybbøl Banke. Den årlige drift af møllerboligen i fremtiden kan anslås til o. 150.000, som kun delvis vil kunne dækkes af huslejebetaling fra Historiecenteret.

Denne situation er i længden uholdbar. Hvis vi i fremtiden skal undgå "skruen uden ende": Restaurering – forfald – krise – tiggergang – restaurering – forfald ... skal der sikres årlige midler til vedligehold af møllen

og møllerboligen på min. 350.000 kr. årligt. Dybbøl Mølle har ansøgt en række danske fonde om en løsning af situationen nu og her. *Men Dybbøl Mølle bør sikres en mere holdbar økonomi.*

Fremtiden for Dybbøl Mølle og Dybbøl-området

Hvis det nu lykkes ikke blot at erklære den store restaurering for vel afsluttet, men også får økonomien på plads, kan den selvejende institution Dybbøl Mølle se fremad mod nye mål:

For det første har Dybbøl Mølle opnået lovning på et tilskud fra A.P. Møllers Fond på 5.5. mio. kr. til restaurering af møllerboligen, stuehuset ved møllen. Restaureringen påregnes igangsat i løbet af 2010, hvorefter møllerboligen vil blive indrettet til arbejdspladser for det efterhånden store personale på Dybbøl Banke, gæstebolig, faciliteter for besøgende mv.

For det andet har Dybbøl Mølle pr. 1.1.2010 overtaget det historiske "Bøffelkobelhuset" i Nybøl (huset, hvor ægteparret Fink i 1864 begravede to danske soldater i deres forhave – hvilket gav Drachmann idéen til digtet: "De vog dem, vi grov dem / en grav i vor have ..."), som skal inddrages i den fremtidige formidling af Dybbøl-området.

Og for det tredje har vi planer om at inddrage Skov- og Naturstyrelsens ejendom, "Skansegården" på Dybbøl Banke til et formidlingssted for civilbefolkningens vilkår i 1864 og andre krige samt Røde Kors, der for første gang havde observatører i krigen 1864.

Vi har beskrevet vores visioner om de igangværende og fremtidige initiativer til gavn for et af Danmarkshistoriens vigtigste erindringssteder i hæfte *Visioner for Dybbøl-området – Danmarks nationale erindringslandskab* (2008).

Afslutning

Vi håber meget på Deres forståelse for, at Dybbøl Mølle nu skal sikres en holdbar fremtid gennem en kombination af en privat en gangs indsats – kombineret med en forhåbentlig snarlig anerkendelse af, at ikke blot en lille ihærdig, men fattig institution, men hele det danske samfund har et ansvar for Dybbøl Mølle. Dybbøl Mølle er hele Danmarks nationale symbol.

Venlig hilsen

Jens Møller

Formand (Museum Sønderjylland)

Bjarne G. Bagge

Næstformand (De danske Soldaterforeninger)